

เทศน์เช้า วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสิ่งที่หาได้ยาก สมัยพุทธกาลนะ มุขปาฐะ นั่นได้ยินจากปากเท่านั้น แต่ในปัจจุบันนี้ไง โลกมันเจริญ การศึกษามาถึงที่ ธรรมะเข้าถึงที่นอนเลย แล้วมันก็นอนหลับอยู่นั่นละ ธรรมะส่วนธรรมะ ไ้คนนอนหลับส่วนคนนอนหลับ ไม่เกี่ยวกัน

เรามีสติมีปัญญาของตน เราจะชวนชวายของตน

ปลาเป็นว่ายทวนน้ำ ปลาตายไหลไปตามน้ำ

เราเกิดเป็นคน เราเป็นสิ่งมีชีวิต เราไม่ใช่ซากศพ จะให้น้ำมันมาชะล้างเราไป เป็นไปไม่ได้ มีอำนาจวาสนาของตนนะ สร้างคุณงามความดีของเรา ชวนชวายของเรา มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน เราจะทำของเรา

ทำเพื่ออะไร

ทำเพื่อเป็นจิตเป็นนิสัย ทำเพื่อให้บุญกุศลส่งเสริมให้เราไปสู่ความปกติสุข ถ้ามีความปกติสุขขึ้นมา เราจะทำคุณงามความดีของเรา จะทำคุณงามความดีของเรา

เราอยู่กับครูบาอาจารย์ที่ดั่งามมาไง หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไว้

“ใครจะดี ใครจะชั่วเรื่องของเขา เราจะทำความดีวะ”

เราจะทำความดีนะ มีแต่คนใจดีทั้งนั้นนะ ทำดีเอาหน้า ทำดีอยากอวดคนอื่นเขา ไปอวดใคร เวลามันจะหมากิเลสนะ มันต้องมีสักจะความจริงขึ้นมาละ เพราะอะไร มันหลอกตนเองไม่ได้ไง หลอกคนอื่นไม่ได้ หลอกตัวเองนี่แหละดีที่สุด นิ่งสมาธิก็ไม่ได้ เดินจงกรมก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ทั้งนั้นนะ มันหลอกตัวมันเองไง เวลาหลอกตัวเองมันไม่โทษนะ มันโทษแต่หลอกคนอื่น

ไฉ่หลอกตัวเองนี่สำคัญที่สุด

ถ้าคนมีอำนาจวาสนาเขามีสัจจะของเขา เขาตั้ง นี่ไง อธิษฐานพรรษาไป ตั้งแต่อธิษฐานตั้งต้นในพรรษา ในพรรษาทั้งพรรษาคงทำให้ถึงที่สิ้นสุด นี่ไง มันมีอานิสงส์ไป

แต่ถ้ามันอ่อนแอ มันล้มลุกคลุกคลาน ถ้าเป็นทางโลกๆ ก็หน้าไหว้หลังหลอก ต่อหน้าโยมก็อย่างหนึ่ง ลับหลังโยมก็อย่างหนึ่ง ไฉ่ต่อหน้าเรา ต่อหน้าสังคมก็อย่างหนึ่ง ลับหลังก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง คนคนนี้อยู่ข้างหน้าเราเป็นอีกคนคนหนึ่งนะ เวลาเขาไปอยู่คนเดียวเขาเป็นอีกคนคนหนึ่งนะ ไม่ใช่คนเดิม คนเดิมอยู่ไหน

นี่ไง เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เรามีศีลมีธรรมของตน ถ้ามีศีลมีธรรมของตนนะ เราเคารพ มีเมตตาไป ปาณาติปาตา ไม่ทำลายใครทั้งสิ้น แล้วมีเมตตาต่อเขาอีกต่างหาก ถ้าเขาจะโหดร้ายขนาดไหน นั่นมันกรรมของสัตว์ เราไม่ต้องไปจัดการเขา เดียวกฎหมายจัดการเอง ถ้ากฎหมายจัดการเองไป

มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง มนุษย์โง่กว่าสัตว์ สัตว์ไม่มีกฏกติกาอะไรทั้งนั้นนะ มีแต่คนไปเขียนให้มัน แล้วอนุรักษ์ด้วยนะ ช้างนี่อนุรักษ์จนล้นป่าเลยละ ชาวบ้านเดือดร้อนทั้งนั้นนะ แต่มันเป็นคุณงามความดีนะ

สิ่งมีชีวิตมันรักชีวิตมันทุกคน สิ่งมีชีวิตนะ ปรรณาคความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้น แล้วความสุขๆ มันหาได้ที่ไหนไป สัตว์มันก็หาได้แค่นั้นนะ สัตว์มันแย่งชิงฆ่ากันเพราะอาหารของมันไป เพราะถ้าเรื่องอาหารไม่ได้ สุนัขเลี้ยง อย่างอื่นได้หมด เวลามันกินข้าว อย่าเข้าไปใกล้มันนะ สัตว์มันจะฆ่า มันจะทำลายกัน เพราะอาหารของมัน มนุษย์นี่เอาทรัพย์

แต่มนุษย์ที่ประเสริฐ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอริยทรัพย์ ทุกข์จนเห็นใจยากเย็นขนาดไหน มันมีสติมีปัญญาของมัน ดูแลรักษาหัวใจของตน ดูแลรักษาชีวิตความเป็นมนุษย์ของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา

เวลาเราทำลายคน ฆ่าคนตาย ติดคุก ๒๐ ปี ประหารชีวิต เวลามันฆ่าตัวตายนะ ต้องทำอย่างนั้นอีก ๕๐๐ชาติ

ว่ามันเป็นคุณงามความดีๆ ก็ฆ่าตัวตายซะ จนตรอกแล้วก็ทำลาย

สิ่งมีชีวิตมีคุณค่าที่สุด มีคุณค่าเพราะอะไร เพราะสิ่งมีชีวิต เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าสัตว์ชั้นสูง รื้อหัวใจของสัตว์โลก รื้อหัวใจของเราไง ถ้าหัวใจของเรามันดีงามนะ โอ้โฮ! ทุกอย่างข้างนอกมันดีงามไปหมดเลย นี่ไง คนจิตใจที่มันเลวทรามนะ ถือเพชรมันก็ไม่มีคุณค่าใดๆ ทั้งสิ้น

คนที่จิตใจที่ดีงามนะ กำขึ้นนะ เขาทำธุรกิจ ขี้ค้างคาวเขาขาย ขายขึ้นนี้เป็นเศรษฐีนะ คนที่มีสติมีปัญญาขายขี้ เขากำขี้ยังมีคุณค่าเลย โอ้เรา ใจเราเป็นมาร กำเพชรไม่มีค่าหรอก เพชรมันก็เป็นเพชรอยู่อย่างนั้นนะ แต่หัวใจคนมันเลวทราม เราจะเป็นอย่างนั้นไหม เราถามตัวเราเอง เราจะไม่เป็นอย่างนั้น ถ้าเราไม่เป็นอย่างนั้น นี่ไง มีศีลใจ

ร่างกายสกปรก อาบน้ำมันก็หายนะ แต่หัวใจที่กิเลสมันเผาผลาญ ทำอะไรมันถึงจะหายละ ศีลก็เป็นแค่รั้วรอบขอบชิดที่ไม่ให้มันลุกโชนขึ้นมาเท่านั้นนะ ถึงที่สุดแล้วทำความสงบของใจเข้ามาๆ

ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา คือสภาวะแวดล้อมที่ดีงาม สภาวะแวดล้อมที่ดีงามทำอะไรมันก็เจริญงอกงาม สภาวะแวดล้อมภัยแล้ง ปลูกข้าว จะทำพืชเกษตร มันไม่มีน้ำ ที่ดินแตกระแหงทั้งนั้นนะ แล้วจะไปทำที่ไหน ทำไปเหี่ยวโหลโคลย้อยเหมือนคนบ้า ทำลงไปนะ ให้มันไปเสียหายข้างหน้า แล้วตัวเองลงทุนเสียแรงเปล่าขึ้นมาไง

แต่ถ้าสภาวะแวดล้อมที่ดีงาม ถ้าสภาวะแวดล้อมที่ดีงาม จะหวานกล้ำ ทำไร่ไถนาได้ผลทั้งนั้นนะ หัวใจของคน หัวใจของคนถ้ามันดีงาม เราทำคุณงามความดีของเรา ปรับสภาพในหัวใจของตนไง ปรับสภาพในหัวใจของตนให้สภาวะแวดล้อมที่ดีงามไป

สภาวะแวดล้อมที่ดีงาม ใครเป็นคนจัดหาให้ละ ชื้อบ้านจัดสรรใช้ไหม ชื้อที่จัดสรรนั้นนะ เขาจัดสรรไว้ให้ เวลาซื้อเสร็จแล้วเขาทิ้งนะ ไม่มีสาธารณูปโภคอะไรสักอย่างหนึ่ง ไปนั่งตากแดดตากฝน นั่งร้องไห้อยู่คนเดียว

แต่เราทำของเราเองไง มีสติ ใครจะติฉินนินทา โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ไม่มีหрокที่เขาจะขึ้นชมเรา แต่ของเราทำของเราๆ คนที่เขาทำคุณงามความดีของเขา ทำคุณงามความดีของเขาจนสังคมเขาชื่นชม ชื่นชม เขาไม่หวั่นไหว ไม่สะเทือนอะไรเลย

“ไฉ่เรานี้ใครไม่ชื่นชมไม่ได้ ญเป็นคนดี ๆ คนดีที่ไหน คนดีทะเลาะกันหรือ คนดีมันเรื่องของ
เขา เราสร้างคุณงามความดีของเรา

พระพุทธศาสนา “อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน”

ถ้าตนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้พระองค์เดียว สอน
สามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพนั่นนะ สอนหมดเลย สอนได้ทั้งนั้นเลย

“ไฉ่เรา ตัวยังสอนไม่ได้ ตัวเราเองยังสั่งมันไม่ได้ ยังควบคุมใจตัวเองไม่ได้ จะไปสอนใคร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนสามโลกธาตุนะ เพราะอะไร อาสวัชชยญาณ
ทำลายอวิชชา ทำลายพญามาร ทำลายตัวตนของตนทั้งสิ้น ทำลายภพ ทำลายชาติทั้งหมด
ทะลุทั้งหมดในวัฏฏะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเคลื่อนไหวไปไหน แคเหยียดแขน คู้
แขน ไปได้หมดเลย ตรงไหนก็ได้ เหยียดแขนแล้วคู้แขน ถึงแล้ว

“ไฉ่เรานะ ไปต่อเครื่องบิน ต่อแล้วต่ออีก จะไปเที่ยวอวกาศ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเหยียดคู้ จะไปที่ไหน แคเหยียดคู้ถึงหมด อำนาจวาสนาของท่านด้วยการกระทำของท่าน ผู้
ที่มีอำนาจวาสนานะ แล้วถ้ามันมีอย่างนี้แล้วมันจะไปตื่นตื่นอะไรกับข้างนอก มันจะไปตื่นตื่น
อะไรกับการเหยียดการคู้นี้ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ
เวลาพระนั่งล้อมรอบเลย

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานหรือยัง”

“ยัง” นี่พระอนุรุทธะไง ขณะนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าปฐมฌาน ทุตติยาน
ตติยาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนว
สัญญานาสัญญายตนะ เข้าระหว่างรูปฌาน อรูปฌาน แล้วพอลอกมาระหว่างรูปฌาน อรูป
ฌาน นิพพานตรงนั้น พอนิพพานตรงนั้น บัดนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว
แต่เวลาท่านนอนสี่ไสยาสน์อยู่ ท่านกำลังจะทิ้งธาตุขันธ์

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสนิพพาน ขันธนิพพาน กิเลสนิพพาน
กิเลสตัดหาความทะยานอยาก อาสวัชชยญาณทำลายอวิชชาทั้งหมด เวลาจะปรินิพพาน ทิ้ง
ธาตุทิ้งขันธ์ ทิ้งร่างกาย ทิ้งธาตุไว้ที่นี้ แต่วิหารธรรมนั้นไม่ใช่ คนละเรื่อง แล้วคนละเรื่อง นิพพาน

มีหรือไม่มี ถ้าไม่มี เอาอะไรมาเข้าปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน เอามาเข้าฌานสมาบัตินี้

ฌานสมาบัตินี้ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุทกดาบส อาฬารดาบส รับประกัน ไม่เอา เพราะอะไร เพราะมันแก้กิเลสไม่ได้ มันไม่ใช่มรรค ๘ ไม่ใช่ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันไม่มีปัญญา ปัญญาชอบ งานชอบ งานอะไร งานเอาฤทธิ์เอาเดชหรือ

เอาฤทธิ์เอาเดชมันก็ชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น ของชั่วครั้งชั่วคราว ของเล่น ไม่ใช่ของจริง เวลาของจริง คือ สมาริ ปัญญา มีสมาธิด้วย ยกขึ้นสูวิปัสสนาได้ด้วย มันชอบธรรมไปทั้งหมด มันชอบธรรมทั้งหมด กิเลสมันหลบมันหลีกไปไหน ตามถึงหมดนะ ชำระล้างทั้งหมดนะ สำรอกคายทั้งหมด สมุจเฉทปหาน ฆ่าทั้งหมด

แล้วว่าอะไรๆ ก็ต้องฆ่าๆ

เขาเสียดสีเราไป อะไรก็ต้องฆ่าๆ เราไม่ต้องไปฆ่ามัน เราเลี้ยงมันไว้เป็นเพื่อน เราไม่ต้องมีชนะก็ได้ เราเลี้ยงกิเลสไว้เป็นเพื่อน

กิเลสมันทำให้เจ็บแสบปวดรอนในใจ ไม่ใช่ชาตินี้ชาติเดียว สิ่งที่เกิดๆ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เราทำคุณงามความดีมาน้อยขนาดไหน มันมาเกิดเป็นมนุษย์นี้ มีอำนาจวาสนาขนาดไหน

เราเน้นย้ำตลอด เพราะเราเห็นคุณค่าไป การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุษย์ทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ มนุษย์เป็นรัฐบุรุษก็ได้ มนุษย์เป็นทราชาภิไธยก็ได้ มนุษย์เป็นได้ทั้งนั้นนะ มนุษย์นะ อยู่ที่มีมึงเลือก แล้วใครจะเลือกล่ะ

สติปัญญาของตนไป

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด

“ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด”

เวลาคบมิตร คบมิตรคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คบมิตรที่ประเสริฐที่สุดคือคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ธรรมและ

วินัยเป็นศาสดา เราคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาคัมภีร์ แล้วฝึกหัดปฏิบัติเป็น
ประเพณีวัจนธรรม

แค่ประเพณีวัจนธรรมนะ เมืองไทยขายประเพณีวัจนธรรม ไอ้โฮ! คนทั่วโลกมาเที่ยวๆ
มาเที่ยวแล้วไม่มีอะไรแปลกใหม่ ขายแต่ของเก่าๆ ตั้ง ๒,๐๐๐ ปีมาแล้วไง เดียวนี้เขาไปที่อื่น
แล้ว เขามาแล้วหนสองหนเท่านั้นแหละ จะไปที่อื่น นี่ขายวัจนธรรม

สิ่งที่เราคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันถึงเป็นอย่างนี้ไง แล้วเป็นอย่างนี้หน้า
ฉากไง หลังจากกิเลสมันเผาๆ อยู่เนิ่นๆ หลังจากมันทุกข์ๆ มันพยายามบริหารจัดการให้มันดี
งามขึ้นมาให้ได้ ถ้าเราบริหารจัดการขึ้นมาได้ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

เราทำคุณงามความดีของเรา เราสร้างคุณงามความดีของเรา มันเป็นบุญและบาป แต่
ถ้าจะเอาข้อเท็จจริงไง ต้องเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติ ทำสภาวะแวดล้อมในหัวใจของตนให้ดีงาม ทำ
ความสงบของใจให้ได้ อุตฺตา หิ อุตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนมันจะเกิดตรงนั้นนะ

แล้วเวลาตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนะ เกิดจักขุญาณ เกิดความรู้ความเห็นในใจของตน เกิด
ความมหัศจรรย์ ไอ้โฮ! มนุษย์เป็นได้ขนาดนี้เชียวหรือ มนุษย์เป็นได้ขนาดนี้เชียวหรือ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านละกิเลสแต่ละขั้นแต่ละตอน เทวดาสาธุการ โลกธาตุนี้ไหวหมด เรา
นอนหลับยังไม่ตื่นเลย นอนหลับตื่นแล้วจะต้องรีบทำหน้าที่การงาน เรื่องของโลกไง แต่ครูบา
อาจารย์ของเราไง อยู่ในป่าในเขารื่นเริงอาหาญไง อาหาญตรงไหน มันจะเข้าด้ายเข้าเข็ม
เห็นไหม เวลาทำความสงบของใจเข้ามามันมหัศจรรย์ มันมีความสุขมหัศจรรย์

ถ้าไม่มีความสุขมหัศจรรย์อย่างนั้น ทำไมครูบาอาจารย์เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาทั้ง
วันทั้งคืนๆ ไม่ต้องกินไม่ต้องนอน กินก็ไม่ได้กิน เพราะอดอาหาร นอนก็ไม่ได้นอน เพราะนอน
ไม่ได้ เพราะว่ารอคมนันฝรั่งพรุ เวลาปัญญา มันพรั่งพรูในหัวใจ มันมหัศจรรย์

เวลาทำคุณงามความดีๆ ใจ ความดีอย่างนั้น พังธรรมๆ พังธรรมเพื่อหัวใจดวงนี้ ไซ้
ทำงานนี้เหนื่อยมาก วิตกกังวลมาก ทำอย่างไรไม่ประสบความสำเร็จ นี่บุญบาปของคน แคหา
ปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตก็ทุกข์ยากพอแรงแล้ว

แต่ถ้าทุกข์ยากนะ ถ้ามีธรรมขึ้นมา มันจะเริ่มหล่อลื่น มันทุกข์ยาก ทุกข์ยากเพราะร่างกายนี้ ทุกข์ยากเพราะเราเกิดเป็นคน แล้วเราทำอานาจิตตสมาภาคนี่ เราก็พยายามสร้างสมา

อานาจิตตสมาภาเกิดที่ไหน

อานาจิตตสมาภาก็เกิดที่การกระทำนี้ไง อานาจิตตสมาภาก็เกิดจากน้ำใจเรานี่แหละ เราจะได้มีบุญกุศล เรามีน้ำใจกับเขาก่อน ทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ดุสิ มาวัดมาวา คนมาใหม่ๆ ไม่กล้าใช้ห้องน้่านะ เขามาอุทธรณ์กับเรา อู๋ย! ดิฉันไม่กล้าใช้ห้องน้่านะ พระทำความสะอาด แล้วดิฉันไม่กล้าใช้

เขาไม่ได้ทำเพื่อเอ็ง เขาทำเพื่อพระพุทธเจ้านูน พระบวชมาแล้วเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส ทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาด้วยความเคารพบูชาของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเพื่อเคารพบูชาของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นบริษัท ๔ ใจ เรามาวัดมาวา เราใช้สอยสิ่งนั้นไป

โอ้ย! เห็นพระทำความสะอาดแล้วดิฉันไม่กล้าใช้เลย

ใช้เถอะ ใช้ไปเลย แต่ใช้ด้วยความดีงาม ใช้แล้วอย่าให้มันสกปรกโสโครก มันหน้าที่ของพระ นี่ไง วัดไม่ร้างไป ข้อวัตรปฏิบัติไป

วัดมีพระใหม่ พระเต็มวัดเลย แต่มันทิ้งข้อวัตร ทิ้งพระพุทธเจ้าไปคบเทวดา ไปคบมารไปนอนกระดิกเท้า เป็นผู้มีบุญไป ให้อพวกนั่งกินนอนกินไป ให้อพวกติดเตียง ให้อพวกนั่งกินนอนกิน ต้องใช้สายยาง ชอบ ชอบอย่างนั้นนะ ชอบใช้ปั๊มๆ ชอบอย่างนั้นนะ จะนั่งกินนอนกินไป

แต่ของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตจนมือสุดท้าย จันอาหารของนายจนทะเป็นมือสุดท้าย มือสุดท้ายในวัฏฏะนี้ แล้วปริณิพพานไปแล้ว วางธรรมวินัยนี้ไว้ให้ชาวพุทธเราได้เคารพบูชา ได้พยายามฝึกหัด พยายามศึกษาค้นคว้า แล้วทำขึ้นมาให้เกิดขึ้นมาในหัวใจ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เรากราบของคัมภีร์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า ถ้าไม่มีธรรมและวินัยอันนี้ ใครมันจะมีความสามารถได้ขนาดนี้ แล้ว

ความสามารถที่มันเกิดขึ้นมา ภาวนามยปัญญา อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มันมหัศจรรย์แค่ไหน มันพัฒนาขึ้นมานั้นแล้วเจียบ

เห็นเขาทุกข์เขายากนะ สังคมทุกข์ยากๆ มาก แล้วเราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เกิดในสังคมนั้น ถ้าเราอยู่ในสังคมนั้น เราก็ทุกข์ยากของเราอยู่อย่างนั้น

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เราเลือกหนทางไปเลือกหนทาง บวช บวชมาเป็นพระ เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส แล้วพยายามฝึกหัดตนขึ้นมาให้ได้ ข้อวัตรปฏิบัติมันมีของมัน มันมีทั้งหมดนะ

คนเราเจ็บไข้ได้ป่วยต้องการยา ใฉนี้เราเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยกิเลส มรรค ๘ ซ้ำมันๆ

เราไม่ต้องทำก็ได้ เรานึกเอาว่าเรานิพพาน ที่ไหนเขามีธรรมะ ระลึกได้ พลิกซ้ายพลิกขวา บรรลุธรรมหมดเลย

بابอคอแตก ทำให้ศาสนาเราเศร้าหมอง

ถ้าศาสนามันแวววาว มันแวววาวจากความซื่อเท็จจริงในใจนั้น ซื่อเท็จจริงในใจนั้นที่กิเลสมันแผดเผา เราไม่รู้ เราหาต้นสายปลายเหตุไม่ได้ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราฝึกหัดปฏิบัติ เรารู้เราเห็น เราเห็นต้นเหตุ เห็นการจุตประกาย วิกฤติในหัวใจของตน ยิ่งเห็นยิ่งความเพียร ยิ่งเห็นยิ่งศรัทธา ยิ่งเห็นยิ่งชวนชวนทำคุณงามความดีของเรา

แต่ถ้ามันบูชากิเลสไป กรรรมฐานมันวนเสีย กระทำอะไรก็แล้วแต่ที่มันทุกข์มันยาก เลิก พอมันถึงไม่ได้ผลไป พอมันไม่ได้ผล นี่กรรมของสัตว์ เขาสร้างอำนาจวาสนามาแค่นั้น แล้วเขาก็รู้แค่นั้น แต่ความรู้ยังอีกมากมายที่เขาควรรู้ ควรฝึกหัด ควรปฏิบัติ เพราะเขาเกิดเป็นมนุษย์แล้ว เขาเป็นนักปฏิบัติที่ดีงามแล้ว เขาควรทำด้วยสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม เป็นสันติภูมิรู้จริงเห็นจริงในหัวใจของตน เอวัง